

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ

2567

ประเมินความเสี่ยง ด้าน

ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณา
อนุมัติ อนุญาต

ความเสี่ยงการทุจริตของการใช้อำนาจตามกฎหมาย/
การให้บริการตามภารกิจ

ความเสี่ยงการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง

ความเสี่ยงการทุจริตการบริหารงานบุคคล

บทนำ

หลักการและเหตุผล

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ได้ยึดแนวทางการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในด้านการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ มุ่งเน้นการปรับพฤติกรรม “คน” และการปรับ “ระบบ” โดยการสร้างนวัตกรรมการต่อต้านการทุจริต เพื่อการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอนการดำเนินพัฒนากระบวนการและรูปแบบของการป้องกันการทุจริตให้เท่าทันต่อพลวัตของการทุจริต เพื่อให้สามารถยับยั้งการทุจริตได้อย่างเท่าทันไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อองค์กร ควรมุ่งเน้นการพัฒนากลไกและกระบวนการป้องกันการทุจริตให้มีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพในทุกหน่วยของสังคม โดยการพัฒนาเครื่องมือ รวมถึงการประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต เพื่อให้หน่วยงานของภาครัฐมีมาตรการ ระบบ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต การประเมินความเสี่ยงทุจริต เป็นการค้นหาจุดเสี่ยงของขั้นตอนหรือกระบวนการตามที่ได้กล่าวมา และนำมากำหนดมาตรการป้องกันการทุจริตในแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต ซึ่งตามกรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริตใน 4 ด้าน กำหนดกรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริตไว้ในคู่มือไว้ดังนี้

ด้านที่ 1 ประเมินความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต
(เฉพาะหน่วยที่มีภารกิจให้บริการประชาชน อนุมัติ อนุญาต การอำนวยความสะดวก
สะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558)

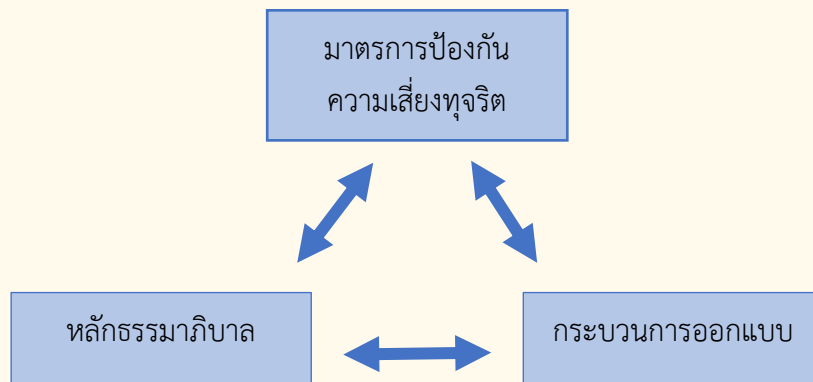
ด้านที่ 2 ประเมินความเสี่ยงการทุจริตของการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ

ด้านที่ 3 ประเมินความเสี่ยงการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง

ด้านที่ 4 ประเมินความเสี่ยงการทุจริตในการบริหารงานบุคคล

กรอบแนวคิดการจัดทำมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันความเสี่ยงทุจริต หมายถึง วิธีการที่จะให้ได้รับผลสำเร็จ (วิธีการป้องกันการทุจริต) หรือแนวทางที่ตั้งขึ้นเพื่อไม่ให้เกิดสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาหรือเกิดการทุจริตขึ้นในองค์กร โดยมีกรอบแนวคิดในการจัดทำมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริต ดังนี้

1. หลักธรรมาภิบาล

หลักธรรมาภิบาลหรือหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี ควรประกอบด้วยหลัก 6 ประการเพื่อใช้เป็นฐานความคิดหลักในการบริหารจัดการและการปฏิบัติงาน โดยสร้างความมั่นคงให้กับองค์กรและดูแลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเป็นธรรม โดยการใช้หลักธรรมาภิบาลป้องกันความเสี่ยงทุจริต ประกอบด้วยหลักการดังนี้

1. หลักการมีส่วนร่วม (Participation)
2. หลักนิติธรรมหรือความเท่าเทียมกัน (Rule of law or Equitable Treatment)
3. หลักความโปร่งใส (Transparency)
4. หลักความรับผิดชอบ (Accountability)
5. หลักการควบคุมการทุจริต (Corruption Control)
6. หลักความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency & Effectiveness)

1) หลักการมีส่วนร่วม (Participation)

หมายถึง การกระจายโอกาสให้ผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ทุกคนได้มีส่วนร่วมทางการจัดการและการบริหารที่เกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรของหน่วยงาน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการทำงาน ผู้บริหาร หรือเจ้าหน้าที่ โดยการให้ข้อมูล การรับฟัง และแสดงความคิดเห็น ให้คำปรึกษา แนะนำ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ตลอดจนการควบคุมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

2) หลักนิติธรรมหรือความเท่าเทียมกัน (Rule of law or Equitable Treatment)

หมายถึง การมีกฎ ระเบียบ ที่เป็นธรรมกับทุกฝ่าย มีการบังคับใช้อย่างเสมอภาค และไม่มี การเลือกปฏิบัติ ไม่มีมาตรฐานเชิงซ้อน (Double Standard) มีการดูแลการปฏิบัติให้เป็นไปตามกรอบของ กฎระเบียบ และกรอบเวลาการปฏิบัติ ไม่ให้มีการใช้ไปแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ มีการอบการปฏิบัติที่ เคารพสิทธิแลเสรีภาพ และมีการปรับปรุงกฎระเบียบให้ทันสมัยสอดคล้องกับสถานการณ์

3) หลักความโปร่งใส (Transparency)

หมายถึง การมีความโปร่งใสเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่สามารถตรวจสอบได้ในทุก ๆ ด้าน อาทิ การมีระบบงานที่ชัดเจน เปิดเผยได้ มีกระบวนการให้สามารถตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้ และมีการ เปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนอย่างตรงไปตรงมา ถูกต้องโปร่งใส สอดคล้องกับเวลาและ สถานการณ์

4) หลักความรับผิดชอบ (Accountability)

หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบ การใส่ใจ การ กระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหา การเปิดโอกาส และพร้อมที่จะถูกตรวจสอบ ประเมินผลที่สะท้อนถึงความ รับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่และการดำเนินงาน

5) หลักการควบคุมการทุจริต (Corruption Control)

หมายถึง การไม่กระทำและการไม่สนับสนุนการทุจริต พร้อมทั้งการร่วมมือกันควบคุมไม่ให้ เกิดการทุจริตในองค์กร มีระบบการตรวจสอบ ร้องเรียน การปกป้องผู้ร้องเรียน และลงโทษอย่างเฉียบขาด

6) หลักความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency & Effectiveness)

หมายถึง การบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ใช้ทรัพยากรที่มีอย่างคุ้มค่า เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม สร้างสินค้าและบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้และดูแลรักษา

สังคม สิ่งแวดล้อมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทั้งนี้ต้องมีการกำหนดตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน และ มีองค์กรหรือบุคคลที่เป็นอิสระและเป็นที่ยอมรับของสังคมทำหน้าที่เป็นผู้ประเมิน

2. กระบวนการออกแบบ (Design processes)

มาตรการ หมายถึง วิธีการที่จะทำให้ได้รับผลสำเร็จ (วิธีป้องกัน) หรือแนวทางที่ตั้งขึ้นเพื่อไม่ให้เกิดสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา ส่วนใหญ่มักใช้คำว่า มาตรการ กลไก ควบคุมกัน เนื่องจากมาตรการจะสำเร็จต้องมีกลไก (ระบบ ผู้คน) ขับเคลื่อนมาตรการ

การจัดทำมาตรการก็เหมือนวิธีการออกแบบระบบหรือกระบวนการอย่างเป็นระบบ ซึ่งสิ่งที่ต้องการอันดับแรกของการจัดทำมาตรการป้องกันความเสี่ยงทุจริต คือ ผลลัพธ์ (Outcome) จะบรรลุเป้าหมายต้องมีวิธีการ (How To) อันประกอบด้วยกระบวนการนำเข้า (Input) เช่น ขั้นตอน กระบวนการ เพื่อให้มาตรการที่ตั้งไว้บรรลุเป้าหมาย หากมีผลลัพธ์เกิดขึ้นมากกว่า 1 อย่าง ผลลัพธ์นั้นเป็นผลลัพธ์พลอยได้ (By Product) ของมาตรการที่กำหนดไว้

3. มาตรการป้องกันความเสี่ยงทุจริต

1. มาตรการการเปิดเผยข้อมูลรัฐเชิงรุก
2. มาตรการตรวจสอบการใช้ดุลพินิจ
3. มาตรการป้องกันการรับสินบน

1) การเปิดเผยข้อมูลรัฐเชิงรุก (Proactive Disclosure)

เพื่อความโปร่งใสและป้องกันความเสี่ยงการทุจริต มุ่งเน้นให้หน่วยงานเปิดเผยข้อมูลเพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประชาชนสามารถตรวจสอบการทำงานของหน่วยงาน เพื่อเป็นการแสดงถึงการบริหารงานที่มีความโปร่งใสตรวจสอบได้ซึ่งอาจไม่ใช่ข้อมูลพื้นฐานของหน่วยงานที่ทำการเผยแพร่ตามพ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสาร การเปิดเผยข้อมูลใดจึงขึ้นอยู่กับบทบาทภารกิจของหน่วยงาน การเปิดเผยข้อมูลมี 2 ลักษณะคือ การเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะหรือข้อมูลเชิงรุก และการเปิดเผยข้อมูลเชิงรับ การเปิดเผยข้อมูลเป็นการบริหารแบบเปิดเป็นการส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐบริหารด้วยความโปร่งใส เป็นธรรม ตรวจสอบได้ อันเป็นแนวทางสำคัญของการบริหารงานภายใต้หลักธรรมาภิบาล

การเปิดเผยข้อมูลเชิงรุก เป็นการแสดงถึงการบริหารงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ หากหน่วยงานมีการบริหารงานที่มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ แต่ขาดการเปิดเผยข้อมูล อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สาธารณชนต่างคิดจินตนาการว่าการบริหารงานของหน่วยงานในเรื่องดังกล่าวไม่มีความโปร่งใส เอื้อประโยชน์ หรือทุจริต ซึ่งการที่จะลบล้างหรือชี้แจงทำความเข้าใจต่อสาธารณชนภายหลัง ทำให้ต้องใช้ทรัพยากรมากกว่า หรืออาจยุ่งยากมากกว่า ดังคำกล่าวที่ว่า “ปริมาณพลังงานที่จำเป็นต้องใช้ ในการลบล้างมีขนาดใหญ่โตกว่าพลังงานที่ใช้ในการผลิต”

2) มาตรการตรวจสอบการใช้ดุลพินิจ

“ดุลพินิจ” เป็นสาเหตุหนึ่งของการทุจริต ซึ่งเกิดจากความไม่ชัดเจนเกี่ยวกับอำนาจหรือดุลพินิจในการตัดสินใจ มาตรฐานในการตัดสินใจ ดุลพินิจนั้นความจริงไม่มีอันตรายในตัวเองแต่อันตรายของดุลพินิจอยู่ที่ตัวผู้ใช้ดุลพินิจ จากนิยามดุลพินิจ ความหมายตามกฎหมายปกครองหมายถึง อำนาจตัดสินใจอย่างอิสระหรือจะเลือกกระทำ หรือไม่กระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอำนาจดุลพินิจ เป็นอำนาจตามกฎหมายกำหนดให้ผู้ใช้อำนาจสามารถเลือกตัดสินใจกระทำการใดหรืองดเว้น

กระทำการได้อย่างอิสระ บ่อยครั้งผู้ใช้อำนาจตามกฎหมายมักให้เหตุผลในการตัดสินใจอนุมัติ อนุญาต หรือมีคำสั่งในเรื่องใด ๆ ว่าเป็นอำนาจดุลพินิจของผู้มีอำนาจออกคำสั่งทางปกครองตามกฎหมาย หรือให้เหตุผลว่าเพื่อความเหมาะสม หรือเพื่อประโยชน์ต่อทางราชการและประชาชน ทำให้เกิดคำถามอยู่ในใจเสมอว่า ดุลพินิจคืออะไรแล้วอะไรคือความเหมาะสม ทำไมฝ่ายปกครองจึงมีอำนาจดุลพินิจการใช้ดุลพินิจมีขอบเขตหรือไม่ และใครมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้ดุลพินิจของฝ่ายปกครอง

การใช้ดุลพินิจอาจเกิดความผิดพลาดหรือการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบได้หลายกรณี เช่น

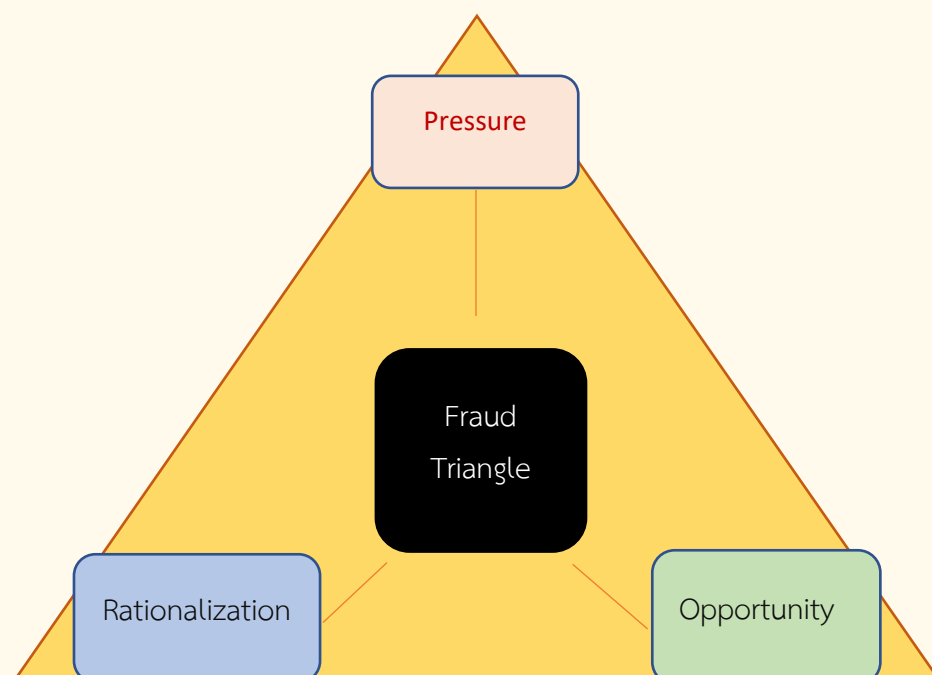
- (1) การใช้ดุลพินิจทั้ง ๆ ตามข้อเท็จจริงเจ้าหน้าที่ต้องตัดสินใจดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง
- (2) การใช้ดุลพินิจเกินกว่าระเบียบ กฎหมายกำหนด
- (3) การใช้ดุลพินิจอย่างบิดเบือน การใช้ดุลพินิจตามอำเภอใจ

3) มาตรการป้องกันการรับสินบน

สินบน (Bribery) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ที่เสนอว่าจะให้ สัญญาว่าจะให้ มอบให้ การยอมรับ การให้ หรือการร้องขอสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อันส่งผลต่อการตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งในลักษณะจงใจให้ กระทำการหรือไม่กระทำการที่ขัดต่อหน้าที่ความรับผิดชอบ การจัดทำมาตรการป้องกันการรับสินบน โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินความเสี่ยง การทุจริต ซึ่งความเสี่ยงสูงที่จะเป็นการให้สินบน เช่น เรื่อง การรับค่าอำนวยความสะดวก ของขวัญ ค่ารับรอง การรับบริจาค ซึ่งกรณีเหล่านี้ยากต่อการพิจารณาว่าเป็นการให้ตามประเพณี วัฒนธรรม หรือ สินน้ำใจ หรือเป็นสินบน หน่วยงานต้องสามารถระบุได้ว่าภารกิจหรือกระบวนการใดของหน่วยงานตนเอง มีจุดอ่อนที่เป็นความเสี่ยงต่อการรับสินบนอย่างไร ตรงส่วนใด

องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure หรือแรงกดดัน หรือแรงจูงใจ Opportunity หรือโอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ระบบต่าง ๆ คุณภาพการควบคุม กำกับควบคุมภายในองค์กรมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือการหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำ ตามทฤษฎี สามเหลี่ยมการทุจริต (The Fraud Triangle)

ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

แบ่งประเภทความเสี่ยงการทุจริตออกเป็น 4 ด้านดังนี้

1. ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต
2. ความเสี่ยงการทุจริตของการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ
3. ความเสี่ยงการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง
4. ความเสี่ยงการทุจริตในการบริหารงานบุคคล

ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริตมี 9 ขั้นตอนดังนี้

- 1) การระบุความเสี่ยง
- 2) การประเมินความเสี่ยง
- 3) การประเมินค่าความเสี่ยง
- 4) การประเมินควบคุมความเสี่ยง
- 5) การจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง
- 6) การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง
- 7) จัดทำระบบความเสี่ยง
- 8) การจัดทำรายงานบริหารความเสี่ยง
- 9) การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง

ประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

ประเมินความเสี่ยงการทุจริต ด้าน

1. ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต
2. ความเสี่ยงการทุจริตของการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ
3. ความเสี่ยงการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง
4. ความเสี่ยงการทุจริตในการบริหารงานบุคคล

ตารางที่ 1 ตารางระบุความเสี่ยง

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	รูปแบบพฤติการณ์ความเสี่ยงการทุจริต
1.	การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ต่างๆ เช่น การอนุญาตก่อสร้าง	มีกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการใช้ดุลยพินิจ ของเจ้าหน้าที่ ซึ่งอาจมีการประวิงเวลาเพื่อเรียกรับสินบนในการปฏิบัติงาน
2.	การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ	เจ้าหน้าที่ใช้ตำแหน่งหน้าที่ราชการเพื่อช่วยเหลืออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้รับบริการ หรือบุคคลหนึ่งบุคคลใด โดยเรียกรับสินบนเป็นการตอบแทน
3.	การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ	อาจมีการรับสินบน/เรียกรับเงิน/สินน้ำใจ/ซึ่ง จะนำไปสู่การเอื้อประโยชน์ให้กับคู่สัญญาในการจัดซื้อจัดจ้าง เช่น มีการติดสินบนคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ เพื่อแลกกับการตรวจรับพัสดุที่ไม่ตรงตามสัญญาจ้าง
4.	การบริหารงานบุคคล	ในกระบวนการสรรหาพนักงานจ้าง/การประเมินผลปฏิบัติราชการของพนักงาน มีกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการใช้ดุลยพินิจ อาจมีการใช้อำนาจแทรกแซง โดยการเรียกรับสินบนเพื่อแลกเปลี่ยนกับการทำสัญญาจ้าง หรือการประเมินผลปฏิบัติราชการที่ไม่เป็นธรรม เพื่อเรียกรับสินบนในการต่อสัญญาจ้าง หรือการพิจารณาเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง

ตารางที่ 1 อธิบายรายละเอียด โอกาส ความเสี่ยงการทุจริต ว่ามีรูปแบบ พฤติการณ์การทุจริตที่มีความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอนของการปฏิบัติงาน บางขั้นตอนอาจไม่มีความเสี่ยงการทุจริต สำหรับขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีความสุ่มเสี่ยง หรือโอกาสเกิดการทุจริต ให้อธิบายรูปแบบพฤติการณ์ความเสี่ยงให้ละเอียดชัดเจนมากที่สุด โดยวิธีการค้นหาความเสี่ยงการทุจริต ค้นหาจากความเสี่ยงที่เคยเกิด หรือคาดว่าเกิดซ้ำสูงมีประวัติอยู่แล้ว เรียกว่า Known Factor และไม่เคยเกิดขึ้นไม่มีประวัติมาก่อน แต่มีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคตว่ามีโอกาสเกิด เรียกว่า Unknown Factor

ตารางที่ 2 ตารางประเมินสถานะความเสี่ยง

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงานโอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
1.	การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ต่างๆ เช่น การอนุญาตก่อสร้าง มีกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการใช้ดุลยพินิจ ของเจ้าหน้าที่ ซึ่งอาจมีการประวิงเวลา เพื่อเรียกรับสินบนในการปฏิบัติงาน		/		
2.	การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ เจ้าหน้าที่อาจใช้ตำแหน่งหน้าที่ราชการเพื่อช่วยเหลืออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้รับบริการ หรือบุคคลหนึ่งบุคคลใด โดยเรียกรับสินบนเป็นการตอบแทน		/		
3.	การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ อาจมีการรับสินบน/เรียกรับเงิน/สินน้ำใจ ซึ่ง จะนำไปสู่การเอื้อประโยชน์ให้กับคู่สัญญาในการจัดซื้อจัดจ้าง เช่น มีการติดสินบนคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ เพื่อแลกกับการตรวจรับพัสดุที่ไม่ตรงตามสัญญาจ้าง			/	
4.	การบริหารงานบุคคล ในกระบวนการสรรหาพนักงานจ้าง/การประเมินผลปฏิบัติราชการของพนักงาน มีกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการใช้ดุลยพินิจ อาจมีการใช้อำนาจแทรกแซง โดยการเรียกรับสินบนเพื่อแลกเปลี่ยนกับการทำสัญญาจ้าง หรือการประเมินผลปฏิบัติราชการที่ไม่เป็นธรรม เพื่อเรียกรับสินบนในการต่อสัญญาจ้าง หรือการพิจารณาเลื่อนชั้นเลื่อนตำแหน่ง		/		

ความหมายของสถานะความเสี่ยงตามสี มีรายละเอียดดังนี้

สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงระดับต่ำ

สถานะสีเหลือง : ความเสี่ยงระดับปานกลาง และสามารถให้ความรอบคอบระมัดระวัง ในระหว่างปฏิบัติงานตามปกติควบคุมดูแลได้

สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน หลายหน่วยงาน ภายในองค์กร มีหลายขั้นตอน จนยากต่อการควบคุม หรือไม่มีอำนาจควบคุมข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ

สถานะสีแดง : ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คนที่ไม่รู้จักไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ 3 การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยง

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	โอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการควบคุมความเสี่ยง
1.	การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ต่างๆ เช่น การอนุญาตก่อสร้าง	มีกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการใช้ ดุลยพินิจ ของเจ้าหน้าที่ ซึ่งอาจมีการ ประวิงเวลา เพื่อเรียกรับสินบนในการ ปฏิบัติงาน	<ol style="list-style-type: none"> กำหนดขั้นตอน ระยะเวลา ในการ ปฏิบัติงานที่ชัดเจน ลดโอกาสในการ ใช้ดุลยพินิจ ตรวจสอบเอกสารหลักฐาน ประกอบการพิจารณาอนุมัติ ให้ถูกต้อง ครบถ้วน ผู้บังคับบัญชาควบคุมดูแลอย่าง เคร่งครัด
2.	การใช้อำนาจตามกฎหมาย/ การให้บริการตามภารกิจ	เจ้าหน้าที่อาจใช้ตำแหน่งหน้าที่ราชการ เพื่อช่วยเหลือ อำนาจความสะดวกให้แก่ ผู้รับบริการ หรือบุคคลหนึ่งบุคคลใด โดย เรียกรับสินบนเป็นการตอบแทน	<ol style="list-style-type: none"> กำหนดนโยบาย มาตรการ หรือ แนวทางการปฏิบัติเพื่อป้องกันการ เรียกรับสินบน ให้เจ้าหน้าที่ทุกคนใน หน่วยงานถือปฏิบัติ เช่น - มาตรการป้องกันการขัดกันระหว่าง ผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ ส่วนรวม - ประกาศนโยบาย งดรับของขวัญ ของรางวัลทุกชนิดจากการปฏิบัติ หน้าที่ (No Gift Policy) ผู้บังคับบัญชากำกับดูแลให้ ผู้ปฏิบัติงาน ปฏิบัติหน้าที่ของตน ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่ เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด
3.	การจัดซื้อจัดจ้างและการ บริหารพัสดุ	อาจมีการรับสินบน/เรียกรับเงิน/สินน้ำใจ/ ซึ่ง จะนำไปสู่การเอื้อประโยชน์ให้กับ คู่สัญญาในการจัดซื้อจัดจ้าง เช่น มีการติด สินบน คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ เพื่อ แลกกับการตรวจรับพัสดุที่ไม่ตรงตาม สัญญาจ้าง	<ol style="list-style-type: none"> แต่งตั้งคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องที่ มีความรู้ ความสามารถในเรื่อง ดังกล่าว จัดส่งเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องไป อบรมเพื่อ เพิ่มพูนความรู้และคาม เข้าใจอย่างถูกต้อง ปลูกฝังจิตสำนึกให้คณะกรรมการมี คุณธรรม จริยธรรม เห็นแก่ประโยชน์ ของประชาชนส่วนรวมเป็นสำคัญ ผู้ บังคับบัญชากำกับดูแล กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างอย่าง เคร่งครัด

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	โอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการควบคุมความเสี่ยง
4.	การบริหารงานบุคคล	ในกระบวนการสรรหาพนักงานจ้าง/การประเมินผลปฏิบัติราชการของพนักงาน มีกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการใช้ดุลพินิจ อาจมีการใช้อำนาจแทรกแซง โดยการเรียกรับสินบนเพื่อแลกเปลี่ยนกับการทำสัญญาจ้าง หรือการประเมินผลปฏิบัติราชการที่ไม่เป็นธรรม เพื่อเรียกรับสินบนในการต่อสัญญาจ้าง หรือการพิจารณาเลื่อนชั้น เลื่อนตำแหน่ง	<ol style="list-style-type: none"> 1. กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาอย่างชัดเจน ลดโอกาสการใช้ดุลพินิจให้มากที่สุด 2. ประเมินผลปฏิบัติงานตามตัวชี้วัด และมีหลักฐานแสดงผลสำเร็จของงานเป็นที่ประจักษ์ ลดการใช้ดุลพินิจ 3. ผู้บังคับบัญชาควบคุมดูแลอย่างเคร่งครัด